

28.4.2020

Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen talousvaliokunnassa 29.4.2020 / Asiantuntijalausuntopyyntö

HE 53/2020 vp - Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kannattaa markkinoinnin rajoittamista sekä tiukempaa hintasääntelyä tässä poikkeustilanteessa. Kilpailu- ja kuluttajavirastoa on kuultu esityksen valmisteluvaiheessa. KKV kannattaa valituja ratkaisuja, mutta kiinnittää huomiota siihen, että sääntelyn noudattamisen valvominen tulee olemaan haasteellista sekä sääntelyn lyhyen voimasaolon että valvontakeinojen puutteiden vuoksi.

Myös kuluttajaluottoja koskevien menettelyiden valvontaan olennaisesti liittyvä hallituksen esitys kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksista on tällä hetkellä eduskunnan käsiteltävänä (HE 54/2019 vp ja täydentävä HE 10/2020 vp). KKV pitää erittäin tärkeänä, että ehdotetut parannukset kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksiin käsitellään kiireellisenä eduskunnassa ja tulevat voimaan täydentävässä hallituksen esityksessä arvioidussa aikataulussa eli heinäkuun alussa kuluvana vuonna.

KKV tuo lisäksi esille, että myös pysyville tiukennuksille kuluttajaluottolainsäädäntöön on tarvetta. KKV on erikseen lausunut muun muassa 1.9.2019 voimaan tulleeseen kuluttajaluottoja koskevaan hintasääntelyyn jääneistä puutteista (lausunto talousvaliokunnalle 29.11.2018, HE 230/2018 vp) sekä mainonnan sääntelyn tiukentamistarpeesta. Sosiaalisen luototuksen pysyvä laajentaminen koko maahan olisi tärkeää tätä väliaikaista lainmuutosehdotustakin ajatellen.

Esityksen mukaan nostetulle luotolle perittävä korko saisi olla enintään 10 prosenttia ja laki olisi tarkoitettu olemaan voimassa 31.12.2020 saakka. KKV on huolissaan siitä, että voimassaolon aikana tehtäviä nostoja ei suu- relta osin tulla maksamaan takaisin loppuvuoden aikana, mutta korkoon liit- tyvä huojennus koskisi vain tätä vuotta. Tänä vuonna tehtävät nostot mak- setaan siis takaisin suurelta osin korkeammalla korolla kuin esityksen mu- kaisella 10 prosentin korolla. Takaisinmaksuajat voivat tosiasiaassa olla useita vuosia, jopa yli 10 vuotta. Tässä poikkeustilanteessa luottoa hakevan kuluttajan voi olla erittäin vaikea arvioida takaisinmaksukykyään pidem- mälle, vaikka lakiin nyt ehdotetaankin otettavaksi varoitukset koron nouse- misesta vuoden 2020 päättyttyä.

28.4.2020

Erityisen haavoittuvia tulevat olemaan kuluttajat, jotka tekevät nostoja ennen 1.9.2019 solmituilla jatkuvilla luottosopimuksilla, koska 1.9.2019 voimaan tulleella lainsäädännöllä ei rajoitettu näiden luottosopimusten luottokustannuksia uusien nostojen osalta. Näiden nostojen osalta korko voi nousta vuodenvaihteessa 10 prosentista jopa yli 200 prosenttiin. Jo olemassa olevista sopimuksista tehtäviin uusiin nostoihin ei pystytä vaikuttamaan markkinointiin ehdotetulla 8 §:n tiedonantovelvoitteilla ja varoituksilla.

Sääntelyn vaikutusten osalta KKV tuo esille seuraavaa. Ehdotetun väliaikaisen sääntelyn vaikutukset ovat eri kuluttajille erilaisia. Yhtäältä ehdotetusta sääntelystä hyötyvät halvempina luottokustannuksina ne kuluttajat, jotka tarvitsevat lyhytaikaista rahoitusta ja joiden kohdalla korko madaltuu. Tältä osin ehdotettu sääntely voi myös lisätä kulutusta. Toisaalta on pidettävä todennäköisenä, että osalle kuluttajista ei ehdotetun sääntelyn seurauksena enää myönnetä luottoa. Lopulliset vaikutukset riippuvat tältä osin siitä, mihin tarkoitukseen luottoa olisi ollut tarkoitus käyttää. Esityksessä viitataan siihen, että vakuudettomiin kulutusluottoihin joutuisi poikkeuksellisen tilanteen vuoksi turvautumaan suuri joukko kuluttajia. Tällöin kyseessä lienee luoton käyttö välttämättömiin menoihin. KKV pitää tärkeänä sitä, että kuluttajilla olisi vaihtoehtoisia selviytymiskeinoja taloudellisista vaikeuksista. Lisäksi, vaikka ehdotettu sääntely on väliaikaista, sillä on luultavasti vaikutuksia myös markkinoiden toimintaan. Sääntelyn kuluttaja- ja kilpailuvaikutuksia on siis syytä seurata.

Paula Hannula
ryhmäpäällikkö